

# בארה של תורה

מאת הרב ראובן גולן מח"ס רינונה של תורה ♦ יו"ל ע"י כולל שערים המצויינים שע"י מוסדות דרכי תורה רחובות

גליון מס' 15 אייר תשע"ג

הוקדש לעילוי נשמת שלום בן מרגלית ודוד ז"ל למשפ' צברי הי"ו

## פרשת אמור

וכתב הכלי יקר שמי שהוא מזרע אהרן הכהן קדוש ה', מיתתו ע"י נשיקה ואין בו טומאה, ונמשכת קדושה זו מאהרן קדוש ה' אל כל יוצאי יריכו שבכולם אין שום צד טומאה. ומשום כך מותר לכהן להתעסק בקרוביו אביו ואמו ובנו ובתו ואחיו כי כולם מזרע אהרן הם [ואשתו כגופו היא]. ואע"פ שהמתעסק בהם יש לו טומאת ז' מ"מ אין הטומאה גדולה כל כך שתהיה מתנגדת אל קדושת הכהן, מאחר שעצם הטומאה קלה קצת. כהן גדול אסור בכל הקרובים, כי מצד גודל קדושתו אפילו טומאה קלה פוגמתו.

ובפסוק ה' כתב עוד הכלי יקר, שלעומת ישראל שאינו בטוח שלא יראה פני גיהנם, הרי שהכהן שהוא משרת ה' בודאי שלאחר מותו נכנס באור החיים הנצחי ואינו רואה גהינם.

**"באש תשרף" (כא, ט)**

כתב בעל הטורים "באש תשרף- לפי שכל מעשי הכהנים באש לפיכך מיתתה באש". ויש להעיר שמצינו בכהנים שמידתם דומה לאש שמסמלת את הכעס וההקפדה נכמו שדרשו על "לא תבערו אש" שהוא מי שכוועס בשבת. שכן נאמר (הושע ד, ד) "ועמך כמריבי כהן", ופירש"י (שבת קמט, ב) שהכהנים הם בעלי מריבה.

וכן ידוע שתקנו חז"ל לכהנים שיגרשו נשותיהם בגט מקושר, משום שהכהנים קפדנים ובאים מהר לידי כעס ומגרשים את נשותיהם, וכשהם נחים מרוגזם שוב אינם יכולים להחזיר גרושותיהם, ולפיכך תיקנו לעשות גט מקושר, שאינו נוח לכתוב מהר, כדי שבינתיים ינוח כעסם ויתפייסו (ע"פ ב"ב קס, ב).

ולכאורה הרי אהרן אוהב שלום ורודף שלום וכל שכן אינו בא לידי כעס ומריבה, וזרעו כמותו?

ופירש החתם סופר (שבת קמט, ב) שהכהנים קפדנים הם, ודבר זה הוא בטבעם על דרך "יוסיף דעת יוסיף מכאוב", ואף שעכ"פ מעוצם קדושתם הם רודפי שלום ועבדין עובדא דאהרן, מ"מ מצד טבעם קפדנים הם.

ובדרך זו ביאר בספר ישמח משה (פר' קדושים) את הכפילות בפסוק "אמור אל הכהנים בני אהרן", שבא הכתוב לומר שאף שהכהנים הם בעלי מריבה מצד טבעם, מכל מקום יהיו "בני

**"אמור אל הכהנים וגו', לנפש לא יטמא בעמיו" (כא, א)**

בספר אהבת יהונתן לגר"י אייבשיץ זצ"ל ביאר את סמיכות הפרשיות, שבסוף פרשת קדושים הוזכר האיסור של אוב וידעוני וכאן בתחילת הפרשה נצטוו הכהנים שלא להיטמא למתים. כי הנה מדרכי האומות לשאול עתידות אצל כהניהם וכומרי עבודת כוכבים ומולות שלהם, והם היו מגידים להם עתידות ע"י שדרשו אל המתים באוב וידעוני. ולכך הבדיל הקב"ה ונתן לכהן הגדול אורים ותומים שעל ידם הוא מגיד עתידות ע"י רוח הקודש.

אלא שיש לחוש למראית העין שיאמרו שעיקר הגדתו הוא גם כן כדורש אל המתים, ולכך עשתה התורה הרחקה יתירה בכהנים לבלתי יתקרבו אל המתים, וביותר בכהן גדול, ובזה יהא מוכח שרוח ה' דיבר בו.

**"אמור אל הכהנים בני אהרן" (שם)**

יסוד נפלא בענין חובת חינוך הילדים לתורה וליראת שמים למדנו לאור דברי הרמב"ן (כאן) בפסוק זה, שבפרשיות העוסקות בקרבנות ובקדשי שמים נקראו הכהנים "בני אהרן", אך בדינים העוסקים בהם ובקדושתם נקראו "כהנים". והקשה החתם סופר שאם כדבריו כיצד נאמר כאן "אל הכהנים בני אהרן" והרי פרשה זו עוסקת בקדושת הכהנים ולא בקדשי שמים, והיה צריך לומר רק "כהנים" ותו לא.

וביאר זאת על פי דברי רש"י "אמור אל הכהנים- אמור ואמרת להזהיר גדולים על הקטנים", ונמצא שמלבד הציווי לכהנים עצמם, נכללת בפסוק זה אזהרה על קדושת הקטנים. ולכן כנגד הציווי לכהנים נקט "אל הכהנים", אך כנגד אזהרת הגדולים על ילדיהם הקטנים נקט "בני אהרן", כלשון שהתורה קוראת לכהנים בדיני קדשי שמים, ללמדך שהקטנים הם קדשי שמים, וצריך האב לשמור קדושת בנו כפי שמצווה בשמירת הקדשים.

**"לנפש לא יטמא בעמיו, כי אם לשארו הקרוב אליו" (כא,**

**א-ב)**

ב' חידושים עצומים מצינו בכלי יקר בפרשתנו, כי כידוע נשמת האדם יוצאת ע"י מלאך המות, ומחמת כן האדם נטמא במיתתו.

טריפה?“, כי אם הוא טריפה א”כ אם זימו אותם לא יהיו חייבין מיתה, כיון שגברא קטילא הוא, והרי זו עדות שאי אתה יכול להזימה, ולכך לא היה המחלל נהרג.

והקשו **האחרונים**, שלדברי התוס’ שמחלל שבת לא היה נהרג לפי רבי טרפון ורבי עקיבא כי שמא היה טריפה, אם כן איך הרגו בני ישראל במדבר את המקושש עצים ביום השבת, והרי שמא טריפה היה [ואין לומר שהיתה זו הוראת שעה, שהרי בסנהדרין (פ, ב) משמע שרק זה שהרגו אותו בלי התראה היה בכלל הוראת שעה, אבל עצם הדין שהיה מגיע לו מיתה, לא היתה הוראת שעה].

ותירץ **הבית יצחק** (יו”ד ח”א סימן לט אות ח) על פי דברי התוס’ הנ”ל שבמדבר היה עמוד הענן מאיר להם בכל המקומות, ואם כן כיון שהביאו את המקושש לפני אהרן ראה מיד באיבריו הפנימיים שאינו טרפה.

וכתב, שעל פי יסוד זה יש ליישב את דברי **התרגום יונתן** שכתב לגבי שחיטת פרה אדומה (במדבר יט, ג) שהיו בודקין אותה ביח’ טריפות, וקשה שהרי מבואר **במסכת חולין** (יא, א) שאי אפשר לבדוקה, כי היו שורפין אותה כשהיא שלמה. ולהנ”ל ניחא, כיון שמעשה הפרה היה בפני אהרן והוא היה יכול לבדוקה אף כשהיא שלימה.

ויש להעיר, שמדברי הבית יצחק משמע שרק אהרן היה יכול לראות ע”י אותו אור של עמוד הענן. אך לא כן משמע **בברייתא דמלאכת המשכן** שהיא מקור הענין “רבי שמעון בן יוחאי אומר כל מ’ שנה שהיו ישראל במדבר לא נצרך אחד מהם לא לאור החמה ביום ולא לאור הלבנה בלילה וכו’, מסתכל בחביות ויודע מה בתוכה בפיטוס ויודע מה שבתוכה, מפני ענן השכינה שביניהם שנאמר לעיני כל בית ישראל בכל מסעיהם”.

ד. ובפרשת ויקהל (לה, ג) נאמר “לא תבערו אש בכל מושבותיכם ביום השבת”. וביאר **המהרי”ל דיסקין** שהטעם שהתורה כתבה את מלאכת הבערה בפני עצמה, לפי שרק המלאכות שהיו במשכן נאסרו בשבת, אבל הדלקת הנר כדי לראות בו לא היתה במלאכת המשכן לפי שהאיר להם אף לתוך הטפיח והחבית בין ביום ובין בלילה, וא”כ סלקא דעתך שיהיה מותר להדליק הנר בשבת, ולכך נכתב הדבר במפורש לאיסור.

אהרן” כלומר שיתגברו על טבעם וילכו בדרכו של אהרן ויהיו אוהבי שלום ורודפי שלום.

יידוע שבבית המקדש היה המשמר היוצא מתפלל על המשמר הנכנס, וביאר **התפארת ישראל** (יכין מסכת תמיד פ”ה) שהטעם שהיו מתפללים כן הוא משום שהכהנים קפדין, וביותר יש לחוש לזה למשמר שנתחדש, שבמשך כ”ד שבועות לא עבדו במקדש ולא היו רגילין בהן בעבודה, ויתקוטטו על ידי זה בדיני עבודה ובחילוק המתנות, ועל ידי כן יארע קלקול בעבודתן, ולכן היו מתפללין ואומרים “מי ששיכן שמו בבית הזה, הוא ישכין ביניכם אהבה ואחווה ושלום ורעות”.

## “מחוץ לפרוכת העדות באהל מועד יערוך אותו אהרן”

(כד, ג)

**במסכת שבת** (כב, ב) אמרו “וכי לאורה הוא צריך, והלא כל ארבעים שנה שהלכו בני ישראל במדבר לא הלכו אלא לאור? אלא עדות היא לבאי עולם שהשכינה שורה בישראל”. ולפי פשוטו השאלה “וכי לאורה הוא צריך” היא על כלפי הקב”ה שבודאי אינו צריך לאור זה.

ברם, הקשו **התוס’** שאם כן מדוע נקטו דוקא ארבעים שנה והרי לעולם כל העולם כולו הולכין לאורו של מקום. וכתבו שיש מפרשים שהכוונה לאהרן, וכי אהרן כשהיה נכנס לפני לאורה היה צריך, והלא במשך כל הארבעים שנה שהיו ישראל במדבר היה מאיר להם עמוד הענן בכל המקומות, כפי שאמרו בברייתא דמלאכת המשכן “היה מסתכל בטפיח ויודע מה בתוכו, בחבית ויודע מה בתוכה”, ללמדנו שלא היו צריכים לפתוח כלי כדי לדעת מה יש בתוכו אלא היו רואים מבחוץ ע”י עמוד הענן מה יש בכל כלי.

ב. והנה שנינו **במסכת מכות** (ז, א) “רבי טרפון ורבי עקיבא אומרים, אילו היינו בסנהדרין לא נהרג אדם מעולם”, ופירש”י שאם היו יושבים בסנהדרין בזמן שדנו דיני נפשות לא היה נהרג בה אדם, כיון שהיו בודקים את העדים ושואלים את שאלות על דברים שלא ידעו להשיב בודאות. כגון אם היו דנים רוצח, היו שואלים את העדים האם ההרוג היה אדם שלם או טריפה שלא אמור לחיות וההורגו אינו נהרג.

והקשו **התוס’** באיזו טענה היה ר’ עקיבא יכול לפטור מחלל שבת. ותירצו שהיה אומר לעדים “ראיתם שהמחלל אינו

לקראת חג השבועות הבעל”ט ניתן שוב להשיג את הקונטרס הנפלא “רינונה של תורה – מאמרי זמן מתן תורתנו”, ובו מאמרי מחשבה ורעיונות ופרפראות בעניני החג מאת הרב ראובן גולן

לפרטים: 050-4122172

האזינו לשיעורי הרב ראובן גולן ב'קול הלשון' בטל'

03-6171001. לשיחה על הפרשה הקישו 1-2-48-1

[השיחה מופיעה במערכת החל מיום חמישי בשעה 12:30]

עלון זה מופץ באלפי עותקים בארץ ובעולם, אם ברצונך לזכות את

הרבים ולהקדיש את העלון לע”נ הנפטרים, או להבדיל להצלחה

ולרפואה ולכל ענין, נא פנה להנהלת המוסדות בטל' 08-9452903

יחיא מסעוד בן סעיד מרחבי ז”ל  
רחל בת חיה וירשובסקי ע”ה • יאירה לוי בת שרה ע”ה  
רחל בת מורי סעיד משה ע”ה למשפ’ עובד

חיים בן שרה ז”ל • אוסנת ע”ה בת מאיר אוולאי  
מונבר בת גוהר ע”ה • אביתר בן יחיא בן סעיד ז”ל  
שלום בן רבקה אליהו ז”ל • סמי שאול בן נעילה ז”ל

רחל בת חיים קעטבי ע”ה • שרה בכורה בת רחל ע”ה  
הראל בן תמר אברהם ז”ל • יצחק בן עיישה זאנו ז”ל  
שלום בן מוזל צברי ז”ל • רות בת רחל פדילה ע”ה